

Grensbewakers extra alert

'Is dat uw kind?'

Het Centrum Internationale Kinderontvoeringen ontving in 2012 175 meldingen van kinderontvoeringen. Daarbij waren 286 kinderen betrokken, die zonder toestemming van beide ouders zijn meegenomen naar een ander land. In sommige gevallen gebruikte de ontvoerder een luchthaven om het land te verlaten. En juist op de luchthavens, maar ook bij MTV-controles, kan de KMar een belangrijke bijdrage leveren om het aantal kinderontvoeringen terug te dringen.

Kapitein Ron de Bra van de Marechaussee schreef naar aanleiding van de vermissing van het zeilmeisje Laura Dekker en de ontvoering van de 7-jarige Katje Leendertz een nota waarin hij de problematiek rondom kinderontvoeringen aanhangig maakte. Ook bracht hij namens het platform advies uit over hoe de KMar, in haar rol als laatste of eerste halte voor uit- of inreis, haar steentje kan bijdragen in het voorkomen dat al dan niet alleenreizende minderjarigen zonder toestemming van het ouderlijk gezag reizen.

Extra aandacht

"In de Schengen Grens Code is opgenomen dat minderjarigen een groep reizigers vormt, waaraan de grenswachter bijzondere aandacht moet besteden", leg hij uit. Voor een minderjarige gelden aan de grensbalie dan ook dezelfde regels als voor een volwassene. "Als een minderjarige alleen reist, kan de

grenswachter onderzoeken of het kind niet tegen de wil van de gezaghebbenden het land verlaat. Wanneer een minderjarige met volwassenen reist moet de grenswachter natrekken of de begeleiders ook echt het gezag hebben. Extra aandacht gaat uit naar de minderjarige die slechts door één volwassene wordt begeleid.”

Grensbewakers moeten volgens hem extra alert zijn wanneer een kind met maar één begeleider aan de paspoortbalie verschijnt. Zeker wanneer het vermoeden bestaat dat de minderjarige onwettig is onttrokken aan het ouderlijk gezag. Bewustwording bij de grensbewakers is daarom een belangrijk aandachtspunt. Maar ook een duidelijke en snelle signalering in opsporingsregisters aan de hand van een interne of externe melding of een Amber Alert kunnen een kinderontvoering voorkomen. “De tijdsfactor is erg belangrijk. Als je te lang wacht, kan het kind de grens al over zijn.”

CIKO

Een belangrijke partner in de strijd tegen kinderontvoering is het Centrum Internationale Kinderontvoeringen (CIKO). Deze door het ministerie van Veiligheid en Justitie gefinancierde organisatie is in 2006 opgericht en helpt gezaghebbenden voorafgaand en tijdens kinderontvoeringen. Ook bemiddelen ze tussen ouders en ontvangen ze meldingen van en vermoedens tot kinderontvoeringen uit de eerste hand, de vader of moeder. Het CIKO meldt verdachte situaties rechtstreeks aan de KMar en de KMar kan belangrijke informatie en advies halen bij het CIKO. Beide partijen weten elkaar blindelings te vinden.

Het CIKO verzorgt momenteel op verzoek en samen met het Landelijk Opleidings- en Kenniscentrum KMar een viertal masterclass Kinderontvoeringen op de grote Nederlandse luchthavens. Tijdens de masterclasses wordt het kennisniveau en de alertheid van de collega's getraind en vergroot. Juridische procedures, praktijkvoorbeelden, indicatoren vooroordelen en handelwijzen staan daarbij centraal. “Hoe goed we ons ook voorbereiden, je kan kinderontvoeringen nooit helemaal voorkomen. Maar iedere ontvoering die we kunnen voorkomen is er één”, concludeert hij.

Achternaam

“Waar is de vader of moeder? Welke achternaam heeft het kind? Is het kind wel van de reiziger die bij de balie staat? Wie heeft het gezag? Hoe gedraagt het kind zich?” Eerste luitenant Lambert is hoofd Doorlaatpost op Schiphol. Hij somt enkele vragen op die grensbewaker zichzelf kan stellen om er achter te komen of een minderjarige aan het ouderlijk gezag wordt onttrokken. “We moeten natuurlijk niet overal spoken zien, maar we moeten de spoken er wel uithalen, zoals onlangs toen we een 51-jarige vrouw aanhielden die haar twee dochters mee wilde nemen naar het buitenland, maar niet het ouderlijk gezag had.”

De vragen en extra aandacht die de grensbewakers aan minderjarigen besteden leidt soms ook tot onbegrip bij de reizigers. ‘Ik weet toch wel wie mijn kind is’,

is een vaak gehoord antwoord. Lambert: "Het is daarom belangrijk dat ook ouders bewust zijn dat als ze alleen reizen met een minderjarige ze dit soort vragen kunnen krijgen. Een kind dat met de burens mee gaat op vakantie: is er toestemming van die ouders? In Nederland is het in tegenstelling tot andere landen nog niet wettelijk verplicht om een toestemmingsformulier (zie kader) van de vader of moeder te hebben, maar als de papieren in orde zijn, is er niets aan de hand."

Puzzelen

Het is daarentegen vaak een gepuzzel als mensen geen toestemmingsformulier bij zich hebben of er twijfel ontstaat bij de grensbewaker. Verver: "Reizigers gaan er altijd vanuit dat wij alles kunnen controleren. Dat is niet zo. We kunnen in de Gemeente Basis Administratie kijken, maar hoe actueel is die informatie. En wat zeggen die gegevens over een situatie? Je moet ook voorzichtig zijn met het bellen van de 'partner'? Is die persoon wel wie hij zegt dat hij is? De grensbewakers staan daarbij ook nog eens onder flinke tijdsdruk. Houd je iemand op met de kans dat hij of zij het vliegtuig mist?"

Gezins- en gezagssituatie moeten voor de grensbewaker dus snel duidelijk zijn. Op dat terrein is er behalve het gebruik van de toestemmingsformulieren volgens Lambert nog wel wat te winnen. Momenteel is de KMar bezig om toegang tot het nieuwe Centraal Gezagsregister van rechtbanken te krijgen. "Daarin staan alle gezagszaken die afwijken van de standaard. We kunnen dan meteen zien of een vader 100% gezag heeft, een kind buiten een huwelijk is geboren en de vader het kind heeft erkend heeft, of als een kind deels of geheel onder toezicht staat van een jeugdzorginstelling staat. We kunnen dan nog sneller ingrijpen."

Alles in orde?

Documentatie over het ouderlijk gezag zorgt voor een vlottere grenspassage. Reizigers wordt geadviseerd om de volgende documenten mee te nemen: een verklaring toestemming voor vakantie van de andere ouder is te downloaden op de internetpagina van de KMar, onder het kopje service, reizen met kinderen, een recent uittreksel gezagsregister, een recent uittreksel GBA, een kopie van paspoort van toestemminggevende ouder, een eventuele uitspraak met betrekking tot gezag en omgang, indien van toepassing het ouderschapsplan en eventueel een geboortakte.

Bron : Robert den Hartog/KMar